

“Els rellotges dels EUA marquen un altre ritme”

Mohammed al-Baradei, de 60 anys, dirigeix, amb el suec Hans Blix, les inspeccions d'armes de l'ONU a l'Iraq. Com a director del Consell Internacional d'Energia Nuclear, l'egipci té una gran responsabilitat a l'hora d'evitar la proliferació d'armes nuclears. En aquesta entrevista comenta les opcions d'evitar la guerra, els plans d'armament nuclear de Corea del Nord i el perill d'una nova carrera armamentista mundial.

El president dels EUA ha afirmat que “el joc s’ha acabat”. Considera vostè que ja s’ha pres una decisió en ferm sobre la guerra? O encara té sentit continuar amb les inspeccions?

—Fem tot el que podem per contribuir a evitar la guerra. Trobe que la pau encara té alguna possibilitat. Cal subratllar que el Govern iraquíà sembla haver copsat la gravetat de la situació, i això és l’aspecte més important. Durant els darrers dies ha mostrat una voluntat de cooperació cada vegada més clara, de manera que no hi ha cap motiu per tirar la toval·la.

—No hi ha dubte que Saddam Hussein només reacciona si es troba sotmès a molta pressió...

—És cert. El retorn dels inspectors ha estat possible gràcies a un rerefons d’amenaques militars engegat sobretot pels EUA. Les concessions van arribant de mica en mica. Tot i això, encara no estem ni de bon tros satisfets amb el grau de cooperació de Bagdad.

—Fóra, doncs, ben lògic que vostè defensara l’anunci d’un ultimàtum conclouent a Saddam Hussein.

—Sé que la impaciència creix en molts indrets del món, encara que amb un temps diferent en cada lloc. Hi ha un rellotge de l’ONU que fa tic-tac, un altre de francès i alemany. I, abans que res, hi ha els rellotges nord-americans, que marquen un altre ritme. Ara bé, mentre puguem constatar avenços no veig per què hauríem d’interrompre les inspeccions.

—Perquè, si no és així, Saddam començarà de bell nou a embullar tothom jugant al gat i al ratolí, perquè continuarà amb les seues enganyifes i camu-

flaments. I perquè les inspeccions no poden continuar així eternament, almenys no en la seua intensitat actual.

—No trau trellat fixar un període de temps determinat. Les inspeccions són un procés complicat i és difícil de preveure com anirà. Així i tot, sens dubte cal que l’Iraq s’adone que ha de col·laborar més estretament amb nosaltres, i que ja no li resta molt de temps.

—Tres setmanes, tres mesos o tres anys?

—Bé, cal fer-hi distincions. Jo ho dic sense embuts: en un parell de mesos podrem esbrinar si Saddam ha reprès el seu programa d’armament nuclear o no; això és una qüestió cabdal. Fet i fet, les armes nuclears continuen representant l’amenaça més greu per al món. En aquest punt els controls són relativament senzills, atès que ja havíem neutralitzat totes les instal·lacions durant les darreres inspeccions els anys 1991 i 1998. Amb les armes biològiques i químiques, però, tenim més dificultats. És gairebé impossible posar-se per davant un termini exacte per enllestir les inspeccions.

—Per què? Al capdavant és Saddam Hussein qui ha d’aportar la càrrega probatòria.

—És cert, però des del punt de vista tècnic la qüestió de les armes químiques i el seu parador no és tan fàcil. És evident que cal afanyar-se. Ningú no voldrà concedir tres anys més a l’Iraq.

—És aquest el període de temps que Rol Ekeus, l’antic inspector en cap de l’ONU, considera escaient per a desarmar completament l’Iraq, segons que declarà fa poc en una entrevista a *Der Spiegel*.

—Estic a favor que continue la pressió militar sobre Bagdad. És una possibilitat prevista per la carta de les Nacions Unides. Ara bé, entre la pressió militar i l'exercici real de la violència hi ha una bona tirada. És evident que l'Iraq no coopera al cent per cent. Però no hauríem de llevar significació als avenços. D'ençà d'un temps, avions de vigilància U-2 i tot sobrevoien el territori iraquí en accions de control. Estem inspeccionant sense avís previ totes les fàbriques que volem, tots els palaus.

—Els hi ajuden les dades dels serveis secrets de què tan sovint es parla? O solen ser tan confuses i inútils com les fotos de satèl·lit que Colin Powell, secretari d'Estat dels EUA, va mostrar davant l'ONU?

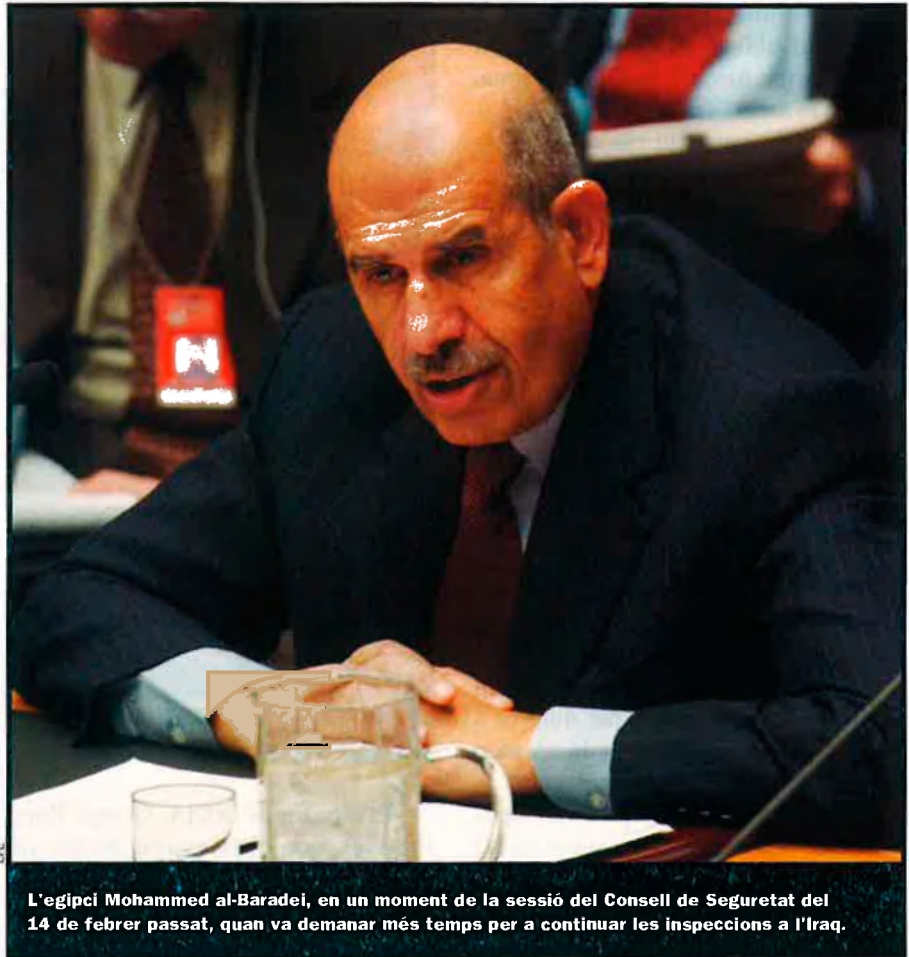
—Les primeres informacions provinents de serveis secrets ens arribaren fa quatre setmanes; ben tard, doncs. És innegable que tot seria més fàcil si disposàrem ara —abans no siga massa tard— de totes les dades dels serveis secrets.

—Els científics iraquians els podrien ajudar bastant si volgueren donar informació i gosaren buidar el pap.

—No ens volen deixar interrogar aquests científics sense cap mena d'entrebancs ni controls. Si l'Iraq realment no té res a amagar-nos, ens hauria de permetre consultar aquests experts també fora del país. Per a nosaltres, aquesta exigència és irrenunciable. El Parlament iraquí podria aprovar una llei segons la qual tots els científics del país haurien de col·laborar amb els inspectors.

—Potser Bagdad no hi veu l'última oportunitat de defugir la guerra, sinó una prolongació de les urpes dels EUA. Moscou ha denunciat indirectament que la pressió que exerceix l'administració dels EUA sobre Bagdad és il·lícita. Potser el Govern de l'Iraq considera que el seu equip d'inspectors no és més que un grapat d'espies.

—Ah! No crec pas. Els polítics de Bagdad han entès finalment que treballen per a la comunitat internacional i no com a esbirros de cap estat. A dir veritat, de tant en tant donen a entendre que consideren la guerra

L'egipci Mohammed al-Baradei, en un moment de la sessió del Consell de Seguretat del 14 de febrer passat, quan va demanar més temps per a continuar les inspeccions a l'Iraq.

com una cosa inevitable, tant se val les concessions que facen; es pregunten llavors per què han de destruir les seues armes quan es troben a les portes d'un conflicte bèl·lic.

—De fet, fa l'efecte que si més no alguns membres de l'administració nord-americana consideren les inspeccions una pèrdua de temps i s'estimarien més d'actuar avui que no demà.

—M'he oposat fermament a aquest punt de vista. L'última vegada el 14 de febrer, durant la sessió a porta tancada del Consell de Seguretat. Vaig assenyalar que fórem nosaltres els qui avortàrem l'anterior programa d'armament nuclear de Saddam Hussein. En aquell moment el Consell Internacional d'Energia Nuclear també posà al descobert que Corea del Nord mantenia un programa nuclear secret i que produïa més plutoni del que declarava. Aquest munt de dades només és possible per les nostres inspeccions, o siga que no deuen ser tan inútils.

—Corea del Nord treballa en la producció de bombes atòmiques, potser encara en té i tot. No representa Pyongyang un perill major per a la pau mundial que no pas Bagdad? I per què —a diferència de l'Iraq— es tracta Corea del Nord amb tant de mirament?

—Tant Corea del Nord com l'Iraq són casos que cal considerar com a molt greus. Pyongyang està en condicions de produir plutoni; fins i tot posseeix la tecnologia necessària per fabricar armes nuclears en un termini relativament curt de temps. Si es confirma que Corea del Nord ha tornat a engegar les instal·lacions de reprocesament que té a Yongbyon, és clar que això no té res a veure amb l'obtenció d'energia. Podrien fabricar un nombre no petit de bombes atòmiques en mig any. Seria una catàstrofe per als esforços internacionals de desarmament que Pyongyang aconseguira de fabricar armes nuclears. També seria catastròfic que aplicàrem criteris di-

ferents en un cas i en l'altre. Certament, cal obligar Corea del Nord a desarmar-se incondicionalment igual com es fa amb l'Iraq.

—Siga com vulga, el cas és que Kim Jong II ha fet fora del seu país els inspectors i ha abandonat el Tractat de No Proliferació d'Armes Nuclears. Ningú no sap ben bé què passa. Corea del Nord pot forçar el món a fer-li concessions per por que els nord-coreans puguin fer servir el seu armament nuclear. Pyongyang està collint els fruits del seu xantatge?

—No hi ha dubte que Corea del Nord pateix una crisi humanitària i un gravíssim problema energètic, cosa que es podria solucionar amb un pla d'ajuda. Però, amb independència d'això, cal que Pyongyang torne a deixar entrar en el país els inspectors i compleixca amb les seues obligacions internacionals. Seria ben funest transmetre un missatge fals que donara a entendre que paga la pena de fer xantatge amb l'armament nuclear.

—Vostè ha estat el gran precursor de la intervenció del Consell de Seguretat, el qual pot imposar sancions contra Pyongyang. Kim Jong II ja ha declarat que considerarà com a declaració de guerra qualsevol mena de represàlia de les Nacions Unides. Pot vostè respondre a tota aquesta escalada?

—Les sancions no agraden a ningú, però —d'una altra banda— la comunitat internacional no pot renunciar a exercir una certa mena d'amenaça. Els últims mitjans a què s'ha de recórrer són aquests: la imposició de sancions i la guerra.

—Parlant ara de la tercera potència en l'"eix del mal", segons George W. Bush: Vostè ha resolt de viatjar a Teheran. Hi ha el perill que hi sorgesca un tercer conflicte?

—Els dirigents de l'Iran mantenen el que ells anomenen un "programa nuclear honest" que, segons diuen, tan sols serveix per a fins pacífics. A diferència dels dirigents nord-coreans, els iranians s'han mostrat sempre disposats a dialogar. Cal comprometre Teheran amb els criteris convencionals de control del Consell d'Energia Nuclear; tan sols així es pot reduir la malfiança.

El president de Corea del Nord, Kim Jong II, ha fet fora del seu país els inspectors.

—El director de la CIA, George Tenet, fins i tot parla d'una "teoria nuclear del dòmino". L'armament nuclear d'uns estats promourà de retruc l'aparició de nous arsenals arreu del món. Considera vostè justificada aquesta por, que uns estats empenen els altres a convertir-se —en cadena— en potències nuclears? Trigarà una organització terrorista com Al-Qaida a adquirir armament nuclear?

—Per als terroristes no és tan fàcil accedir a bombes atòmiques com es diu normalment. Una altra cosa són les anomenades bombes brutes, que són relativament fàcils de fabricar amb materials que es troben en tot d'hospitals o universitats. La força destructiva de les bombes brutes és bastant més baixa que la de les bombes atòmiques, diguem-ne, *autèntiques*. Així i tot, és innegable que cada vegada hi ha més estats que, en vista tan sols del seu potencial tecnològic, estan en condicions de fabricar bombes atòmiques *autèntiques*.

—Els controls d'armament que s'han practicat fins ara són suficients?

—Hem d'elaborar urgentment un sistema de vigilància que pugui ampliar i perfeccionar els controls d'armes pertot arreu del món. A més a

més, no podem perdre de vista mai el nostre objectiu final, això és, la destrucció de l'arsenal nuclear de les potències mundials, cosa a què tot-hom ja s'ha compromès.

—Qui ho diria! Fa poc ha eixit a la llum un pla secret del Pentàgon segons el qual els Estats Units encetaran d'ací a poc la construcció de nous *mini-nukes* (armes nuclears en miniatura). En altres paraules, que Washington mira d'eixamplar i renovar el seu arsenal nuclear. Sembla que això té molt a veure amb el fonament de la nova doctrina de Bush: les guerres preventives.

—La discussió sobre una nova generació d'armes nuclears és molt i molt perillosa. El desenvolupament ha de prendre un altre camí: el bandejament de les bombes i la destrucció progressiva de l'arsenal. Altrament sempre hi haurà reietons i pelacanyes amb armament nuclear que diran: Per què han de tenir-ne dret els grans i nosaltres no?

—I els grans no tardarien a dir: Us vam donar una possibilitat amb les inspeccions, ara ens pertoca a nosaltres, au, anem a l'Iraq! Amb quants dies d'antelació l'informarà la Casa Blanca del començament de la guerra?

—Ben pensat, no tenim altre remei que resignar-nos a la guerra, si arriba el cas. Ara bé, per descomptat no deixarem que la situació arribe a ser tan extrema que els nostres inspectors córreguen perill de convertir-se en escuts humans. Jo en sóc responsable, de tots aquests homes i dones.

—Suposem que, al capdavant, els EUA comencen la guerra sense legitimitat de l'ONU, tot i que vostè defensa l'opinió que encara no s'han exhaurit tots els mitjans pacífics. Dimitiria, en aquest cas?

—Em negue a fer cap pronòstic, encara que no excloc cap possibilitat. Jo crec en ferm que la guerra encara es pot evitar. La guerra representaria el fracàs de tota la política i la diplomàcia internacional.

Erich Follath
Jürgen Kremb

© Der Spiegel—EL TEMPS

Traducció: Joan Martínez Terrones